

MIASTO STAROGARD GDAŃSKI

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA NA LATA 2003 - 2010

Opracowano w ramach projektu pt. Program ochrony środowiska powiatu starogardzkiego i gmin powiatu na lata 2003 - 2010.

Zamawiający:

Starostwo Powiatowe w Starogardzie Gdańskim

Wykonawca:

ARCADIS Ekokonrem Sp. z o.o., Wrocław

Starogard Gdański, styczeń 2003

SPIS TREŚCI

1.	WSTĘP	3
1.1.	Podstawa prawna opracowania	3
1.2.	Forma realizacji zamówienia	3
1.3.	Ogólna charakterystyka obszaru miasta Starogard Gdański	3
1.4.	Zawartość dokumentu Programu ochrony środowiska miasta Starogard Gd.	4
2.	CELE I ZADANIA O CHARAKTERZE SYSTEMOWYM	5
2.1.	Integracja aspektów ekologicznych z rozwojem społeczno-gospodarczym	5
2.2.	Edukacja ekologiczna mieszkańców	5
2.3.	Współpraca w ramach wdrażania Programu	7
3.	OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I RACJONALNE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW PRZYRODY	8
3.1.	Ochrona przyrody i krajobrazu	8
3.1.1.	Stan wyjściowy	8
3.1.2.	Cel średniookresowy i kierunki działań do 2010 roku	8
3.1.3.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2003 – 2006	8
3.2.	Ochrona lasów	10
3.2.1.	Stan wyjściowy	10
3.2.2.	Cele średniookresowe i kierunki działań do 2010 roku	11
3.2.3.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2003 – 2010	11
4.	JAKOŚĆ ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWO EKOLOGICZNE	14
4.1.	Jakość wód	14
4.1.1.	Stan wyjściowy	14
4.1.2.	Cele średnioterminowe i kierunki działań do 2010 roku	14
4.1.3.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2003 – 2006	15
4.2.	Gospodarka odpadami	14
4.3.	Jakość powietrza atmosferycznego	16
4.3.1.	Stan wyjściowy	16
4.3.2.	Cel średniookresowy i kierunki działań do 2010 roku	16
4.3.3.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2003 – 2010	17
4.4.	Hałas	76
4.4.1.	Stan wyjściowy	76
4.4.2.	Cel średniookresowy i kierunki działań do 2010 roku	77
4.4.3.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2003 – 2006	78
4.5.	Awarie przemysłowe	79
4.5.1.	Stan wyjściowy	79
4.5.2.	Cel średniookresowy i kierunki działań do 2010 roku	79
4.5.3.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2003 – 2006	80
5.	ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE SUROWCÓW, MATERIAŁÓW, WODY I ENERGII	19
5.1.	Kształtowanie stosunków wodnych i ochrona przed powodzią	19
5.1.1.	Stan wyjściowy	19
5.1.2.	Cele średnioterminowe i kierunki działań do 2010 roku	19
5.1.3.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2003 – 2006	19
5.2.	Wykorzystanie energii odnawialnej	
6.	OCENA REALIZACJI PROGRAMU	20
6.1.	Wprowadzenie	20
6.2.	Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska	20
6.3.	Główne działania w ramach zarządzania Programem	23
7.	ASPEKTY FINANSOWE WDRAŻANIA PROGRAMU	97
7.1.	Wprowadzenie	97
7.2.	Koszty wdrażania Programu w latach 2003 - 2006	99

Załączniki:

- Załącznik nr 1 *Aktualny stan środowiska miasta Starogard Gdański (na dzień 31.12.2001 r.)*
- Załącznik nr 2 *Informacja o stanie i zamierzeniach dotyczących realizacji przez miasto Starogard Gdański przedsięwzięć w zakresie wyposażenia terenów zabudowanych i przeznaczonych pod zabudowę, w zbiorcze sieci kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków komunalnych (wg stanu na koniec 2002r.).*

1. WSTĘP

1.1. Podstawa prawna opracowania

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. „Prawo ochrony środowiska” (Dz. U. Z dnia 20 czerwca 2001 r. nr 62, poz. 627) nakłada na zarządy gmin obowiązek opracowania programów ochrony środowiska, w celu realizacji polityki ekologicznej państwa.

Niniejszy "Program ochrony środowiska dla miasta Starogard Gdański na lata 2003 - 2010" został przygotowany w ramach zamówienia¹ Starostwa Powiatowego w Starogardzie Gdańskim na opracowanie „Programu ochrony środowiska dla powiatu starogardzkiego i gmin powiatu na lata 2003 – 2010” wraz z „Planem gospodarki odpadami na terenie powiatu starogardzkiego na lata 2003-2010”.

1.2. Forma realizacji zamówienia

Zamówienie o którym mowa powyżej zostało zrealizowane w postaci dwóch podstawowych dokumentów, którymi są:

- *Plan gospodarki odpadami na terenie powiatu starogardzkiego na lata 2003 - 2010.* Dokument Planu jest tak skonstruowany, że spełnia równocześnie wymagania planu powiatowego i gminnego dla każdej gminy powiatu.
- *Program ochrony środowiska dla powiatu starogardzkiego i gmin powiatu na lata 2003 – 2010* (zwany dalej **programem powiatowym**), będący dokumentem ujmującym kompleksowo wszystkie zagadnienia ochrony środowiska a więc również cele, kierunki i przedsięwzięcia w ramach gospodarki odpadami, opracowane w oparciu o "Plan gospodarki odpadami"). Cele i kierunki działań do 2010 roku oraz zadania przewidziane do realizacji w latach 2003 - 2006 przedstawione w dokumencie programu powiatowego zawierają wszystkie cele, kierunki i zadania poszczególnych gmin powiatu.

Na życzenie Zamawiającego i gmin powiatu przygotowano także 13 dokumentów, które stanowią gminne programy ochrony środowiska, a jednym z nich jest niniejszy dokument "**Programu ochrony środowiska dla miasta Starogard Gdański na lata 2003 - 2010**" (zwany dalej **programem gminnym**). W dokumencie tym znajdują się tylko te zapisy (pochodzące z programu powiatowego), które dotyczą miasta Starogard Gdański.

Zatem, miasto miast Starogard Gdański otrzymuje następujące dokumenty:

1. **Plan gospodarki odpadami na terenie powiatu starogardzkiego na lata 2003 - 2010**
2. **Program ochrony środowiska dla powiatu starogardzkiego i gmin powiatu na lata 2003 – 2010,**
3. **Program ochrony środowiska dla miasta Starogard Gdański na lata 2003 - 2010**

Zapisy w "Programie ochrony środowiska dla miasta Starogard Gdański na lata 2003 - 2010" należy rozpatrywać łącznie z zapisami znajdującymi się w programie powiatowym, bowiem

¹ W oparciu o wynik postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie artykułu 14 ustawy o zamówieniach publicznych (Dz. U. Z 1998 r., Nr 119 poz. 773 z późniejszymi zmianami) przeprowadzonego przez Starostwo Powiatowe w Starogardzie Gdańskim w dniu 11 kwietnia 2002 roku zawarto umowę, pomiędzy Starostwem Powiatowym a Arcadis Ekokonrem Sp. z o.o. z Wrocławia, wybraną w drodze powyższego postępowania na wykonawcę projektu.

niektóre elementy / zagadnienia programu powiatowego mają bezpośrednie przeniesienie do programu gminnego. Z tego powodu nie są one powtarzane w programie gminnym.

1.3. Ogólna charakterystyka obszaru miasta Starogard Gdański

Miasto Starogard Gdański, stolica powiatu starogardzkiego, zajmuje powierzchnię około 25 km² i jest położone w południowej części województwa pomorskiego nad rzeką Wierzycą, 50 km na południe od Gdańska, przy trasie Berlin – Gorzów Wlkp. – Elbląg – Królewiec. Według podziału geomorfologicznego Polski, Starogard Gdański położony jest w obrębie mezoregionu Pojezierza Starogardzkiego (makroregion Pojezierze Wschodniopomorskie). Północna i południowa część miasta położona jest na terenie wysoczyzny morenowej na wysokości około 100 m n.p.m. , a pozostała na sandrze doliny Wierzycy około 75 m n.p.m. Bezwzględne różnice wysokości w mieście sięgają 20 – 25 metrów.

Starogard Gdański jest głównym ośrodkiem przemysłowym w powiecie i jednym z ważniejszych w południowej części województwa. Znajdują się tutaj dwa duże zakłady (POLPHARMA S.A. i POLMOS) oraz szereg mniejszych jednostek, w tym zakłady przemysłu skórzanego, meblowego, elektrochemicznego.

Miasto usytuowane jest przy ważnym szlaku komunikacyjnym Berlin - Gorzów Wlkp. - Starogard Gd. - Elbląg - Królewiec (droga krajowa nr 22) oraz drodze wojewódzkiej nr 222 – Skórcz – Bobowo – Starogard Gdański – Godziszewo.

Przez miasto przebiega również ważny szlak kolejowy Tczew - Chojnice.

1.4. Zawartość dokumentu "Programu ochrony środowiska dla miasta Starogard Gdański na lata 2003 - 2010"

W konstrukcji dokumentu programu gminnego zastosowano schemat identyczny jak w programie powiatowym (dokument pt. *Program ochrony środowiska dla powiatu starogardzkiego i gmin powiatu na lata 2003 – 2010*). Biorąc pod uwagę to co powiedziano w par. 1.2. (patrz wyżej), niniejszy dokument zawiera wprawdzie takie same rozdziały jak program powiatowy, jednak rozdziały te nie zawierają tych zapisów, które mogą być bezpośrednio przeniesione z programu powiatowego (np. koncepcja Programu, metodyka tworzenia Programu, uwarunkowania Programu).

Zatem niniejszy dokument "Programu ochrony środowiska dla miasta Starogard Gdański na lata 2003 - 2010", oprócz tego rozdziału (rozdz.1 *Wstęp*), zawiera następujące rozdziały:

- **Rozdział 2 Cele i zadania o charakterze systemowym.**
- **Rozdział 3 Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów przyrody.**
- **Rozdział 4 Jakość środowiska i bezpieczeństwo ekologiczne**
- **Rozdział 5 Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów wody i energii:**
- **Rozdział 6 Ocena realizacji Programu**
- **Rozdział 7 Aspekty finansowe wdrażania Programu**

Zawiera także dwa załączniki, tj.:

- Załącznik nr 1 *Aktualny stan środowiska miasta Starogard Gdański (na dzień 31.12.2001 r.)*
- Załącznik nr 2 *Informacja o stanie i zamierzeniach dotyczących realizacji przez miasto Starogard Gdański przedsięwzięć w zakresie wyposażenia terenów zabudowanych i przeznaczonych pod zabudowę, w zbiorcze sieci kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków komunalnych (wg stanu na koniec 2002r.).*

Opracowując niniejszy Program korzystano m.in. z dokumentu pt. "Program ochrony środowiska na lata 2000- 2010" jaki przygotowano w 1999 roku dla miasta Starogardu Gdańskiego.

2. CELE I ZADANIA O CHARAKTERZE SYSTEMOWYM

2.1. Integracja aspektów ekologicznych z rozwojem społeczno-gospodarczym

Istotnym czynnikiem wpływającym na stan środowiska naturalnego miasta Starogard Gdański jest jego rozwój społeczny i gospodarczy. W programie powiatowym przedstawiono analizę poszczególnych dziedzin gospodarki, tendencji i kierunków zmian w ich rozwoju z punktu widzenia negatywnej presji na środowisko. Wzięto pod uwagę następujące dziedziny rozwoju:

- System transportowy
- Rolnictwo i rybactwo
- Przemysł
- Turystyka i rekreacja
- Osadnictwo

Biorąc pod uwagę specyfikę miasta Starogard Gdański, istotne znaczenie mają zapisy programu powiatowego, dotyczące systemu transportowego, przemysłu i osadnictwa.

2.2. Edukacja ekologiczna

2.2.1. Cel średniookresowy i kierunki działań do 2010 roku

Cel: Wykształcenie u mieszkańców postawy przyjaznej środowisku prowadzącej do oszczędnego gospodarowania i korzystania z zasobów środowiska przy jednoczesnej maksymalnej jego ochronie.

Kierunki działań

- Aktywna edukacja ekologiczna młodzieży w formalnym systemie kształcenia
- Koordynowanie i wspieranie działań edukacji ekologicznej przez samorząd miasta
- Promowanie przez środki masowego przekazu stylu życia i zachowań przyjaznych środowisku
- Zapewnienie społeczeństwu niezbędnych informacji o stanie środowiska naturalnego.

2.2.2. Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2003 - 2006

EDUKACJA EKOLOGICZNA						
PRZEDSIĘWZIĘCIA POZAINWESTYCYJNE						
1.	Przedsięwzięcie	<i>Organizacja spotkań informacyjnych nt. stanu środowiska w powiecie i mieście STAROGARD Gd. oraz działaniach podejmowanych na rzecz jego ochrony i możliwości indyw. działań każdego mieszkańca.</i>				
	Jednostki realizujące	UM Starogard Gd., CIEE, Starostwo powiatowe				
	Rodzaj przedsięwzięcia	koordynowane				
	Lata realizacji	Raz w roku				
	Koszty w latach 2003 – 2006 (w tys. PLN)	2003	2004	2005	2006	razem
		0,5	0,5	0,5	0,5	2
	Źródła finansowania	PFOŚiGW, GFOŚiGW,				

Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2003 - 2006 - c.d.

EDUKACJA EKOLOGICZNA						
PRZEDSIĘWZIĘCIA POZAINWESTYCYJNE						
2.	Przedsięwzięcie	Wprowadzanie do programów szkolnych zagadnień związanych z edukacją ekologiczną ze szczególnym uwzgl. problemów występujących na terenie miasta Starogard Gd. (gosp. wodno-ściekowa, gosp. odpadami, emisja niska).				
	Jednostki realizujące	Szkoly, UM Starogard Gd.				
	Rodzaj przedsięwzięcia	koordynowane				
	Lata realizacji	ciągle				
	Koszty w latach 2003 – 2006 (w tys. PLN)	2003	2004	2005	2006	razem
	0,5	0,5	0,5	0,5	2	
Źródła finansowania		GFOŚiGW				
3.	Przedsięwzięcie	Współorganizowanie happeningów, festynów, biegów na orientację i innych form edukacji ekologicznej.				
	Jednostki realizujące	UM Starogard Gd., Szkoly				
	Rodzaj przedsięwzięcia	koordynowane				
	Lata realizacji	ciągle				
	Koszty w latach 2003 – 2006 (w tys. PLN)	2003	2004	2005	2006	razem
	2	2	2	2	8	
Źródła finansowania		GFOŚiGW				
4.	Przedsięwzięcie	Bieżące informowanie na stronach www. UM Starogard Gd. o stanie środowiska w mieście i podejmowanych działaniach na rzecz jego ochrony				
	Jednostki realizujące	UM Starogard Gd.				
	Rodzaj przedsięwzięcia	Własne				
	Lata realizacji	Ciagle				
	Koszty w latach 2003 – 2006 (w tys. PLN)	2003	2004	2005	2006	razem
	Brak kosztów dodatkowych					
Źródła finansowania		-				
5.	Przedsięwzięcie	Prowadzenie w przedszk. i szkołach pogadanek nt. segregacji odpadów w gosp. domowych, oszczędz. energii i stosow. proekol. nośników energii, właściwych zachowań mieszk. na terenach cennych przyrodniczo				
	Jednostki realizujące	UM Starogard Gd., organizacje pozarządowe, szkoły				
	Rodzaj przedsięwzięcia	Koordynowane				
	Lata realizacji	1-2 razy w roku				
	Koszty w latach 2003 – 2006 (w tys. PLN)	2003	2004	2005	2006	razem
	1	1	1	1	4	
Źródła finansowania		GFOŚiGW				
6.	Przedsięwzięcie	Uruchomienie i funkcjonowanie bezpłatnego tzw. zielonego telefonu				
	Jednostki realizujące	UM Starogard Gd.,				
	Rodzaj przedsięwzięcia	Własne				
	Lata realizacji	Od 2003				
	Koszty w latach 2003 – 2006 (w tys. PLN)	2003	2004	2005	2006	razem
	1	2	2	2	7	
Źródła finansowania		Środki budżetowe				
7.	Przedsięwzięcie	Przygotowanie i rozpropagowanie materiałów informacyjnych nt. proekologicznych zachowań mieszkańców (segregacja odpadów, stosowanie proekologicznych nośników energii, itd..)				
	Jednostki realizujące	UM Starogard Gd., organizacje pozarządowe				
	Rodzaj przedsięwzięcia	własne				
	Lata realizacji	2004, 2006				
	Koszty w latach 2003 – 2006 (w tys. PLN)	2003	2004	2005	2006	razem
			4		4	8
Źródła finansowania		GFOŚiGW				
Koszty pozainwestycyjne w latach 2003 - 2006 - 31 tys. PLN						

Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2003 - 2006 - c.d.

EDUKACJA EKOLOGICZNA						
PRZEDSIĘWZIĘCIA INWESTYCYJNE						

1.	Przedsięwzięcie	Doposażanie szkół w materiały informacyjne nt. aktualnego stanu środowiska w gminie i działań proekologicznych: prawidłowej gospodarki odpadami, gospodarki wodno-ściekowej, zmniejszenia emisji niskiej itp.				
	Jednostki realizujące	Starostwo powiatowe, UM Starogard Gdański ,				
	Rodzaj przedsięwzięcia	koordynowane				
	Lata realizacji	ciągle				
	Koszty w latach 2003 – 2006 (w tys. PLN)	2003	2004	2005	2006	razem
		5	5	5	5	20
	Źródła finansowania	PFOŚi GW, GFOŚiGW				
2.	Przedsięwzięcie	Dofinansowanie akcji ekologicznych np. akcji sprzątanie świata				
	Jednostki realizujące	UM Starogard Gd.				
	Rodzaj przedsięwzięcia	własne				
	Lata realizacji	ciągle				
	Koszty w latach 2003 – 2006 (w tys. PLN)	2003	2004	2005	2006	razem
		1	1	1	1	4
	Źródła finansowania	GFOŚi GW				
Koszty inwestycyjne w latach 2003 - 2006 - 24 tys. PLN						

2.3. Współpraca w ramach wdrażania Programu

Dla miasta Starogard Gdański istotne znaczenie będzie miała współpraca ze Starostwem powiatowym w Starogardzie Gdańskim, sąsiednimi gminami oraz z instytucjami finansującymi działania z zakresu ochrony środowiska i pozarządowymi organizacjami ekologicznymi. Zakres i formy współpracy opisano w powiatowym programie ochrony środowiska. Współpraca ze starostwem powiatowym i sąsiednimi gminami będzie dotyczyła przede wszystkim wspólnego rozwiązania problemu gospodarki odpadami komunalnymi, ochrony wód zlewni Wierzycy i edukacji ekologicznej. Ponadto należy podkreślić współpracę z zakładami przemysłowymi ukierunkowaną na stworzenie koalicji zakładów przemysłowych i społeczności miasta na rzecz ekorozwoju oraz podejmowania konkretnych przedsięwzięć ekologicznych (np. zmniejszenia emisji niskiej).

3. OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I RACJONALNE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW PRZYRODY

W rozdziale przedstawiono następujące zagadnienia:

- ochrona przyrody i krajobrazu
- ochrona lasów

Powyższe zagadnienia zostały opracowane poprzez podanie stanu wyjściowego (w oparciu o załącznik nr 1: Ocena aktualnego stanu środowiska miasta Starogard Gdański), celów średnioterminowych do 2010 roku wraz z kierunkami działań oraz listy przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w latach 2003 – 2006. Cele i kierunki działań zostały przeniesione z powiatowego programu ochrony środowiska, jednak wprowadzono ich modyfikację, uwzględniając specyfikę obszaru miasta Starogard Gdański.

3.1. Ochrona przyrody i krajobrazu

3.1.1. Stan wyjściowy

Na terenie miasta Starogard Gdański nie występują obszary i obiekty prawnie chronione, natomiast tereny zieleni zajmują około 20% powierzchni ogółem, w tym lasy około 8%. Główne parki to: Park Miejski nad Wierzycą (ok. 5 ha), i Ośrodek Sportu i Rekreacji. Poza tym do obszarów najbardziej zielonych należy dolina Wierzycy przepływająca z zachodu na wschód miasta. Tworzy ona naturalną oś znacznej części terenów zielonych. Ze względu na bogactwo szaty roślinnej cenny jest park leśny ciągnący się wzdłuż Wierzycy od Górki Francuskiej do ogródków działkowych w okolicy Strzelnicy, założony w latach 1892 - 1903, oraz park przy szpitalu psychiatrycznym w Kocborowie. W kompleksie doliny rzeki Wierzycy funkcjonują zagospodarowane i dostępne dla mieszkańców miasta Piekielki. W północno-wschodniej części miasta znajduje się kompleks leśny, na którego terenie funkcjonuje Państwowe Stado Ogierów.

Dużo większym udziałem zieleni charakteryzuje się północna i północno-zachodnia część Starogardu Gd. Osiedla w południowej i centralnej części miasta w większości pozbawione są parków i skwerów, placów zabaw i in. terenów zieleni urządzonej. Około 15 % całkowitej powierzchni terenów zieleni stanowią ogródki działkowe rozmieszczone nierównomiernie na terenie całego miasta. Większość z nich położona jest w sąsiedztwie dużych zakładów i instytucji np. szpitali.

3.1.2. Cele średniookresowe i kierunki działań do 2010 roku

Cele:

1. *Poprawa struktury i dalszy rozwój systemu zieleni terenów zurbanizowanych*
2. *Wzrost świadomości społeczeństwa w zakresie ochrony przyrody*

Kierunki działań

- Przeprowadzenie inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej miasta
- Modernizacja układu zieleni parkowej i osiedlowej
- Bieżąca pielęgnacja terenów zieleni miejskiej
- Rozwój systemu ścieżek przyrodniczo-edukacyjnych
- Ochrona i renaturalizacja doliny rz. Wierzycy

3.1.3. Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2003 - 2006

OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU

PRZEDSIĘWZIĘCIA POZAINWESTYCYJNE

1.	Przedsięwzięcie	Przeprowadzenie inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej miasta Starogard Gdański				
	Jednostki realizujące	UM Starogard Gdański				
	Rodzaj przedsięwzięcia	Własne				
	Lata realizacji	2003-2004				
	Koszty w latach 2003 - 2006 (w tys. PLN)	2003	2004	2005	2006	razem
			5			5
	Źródła finansowania	Środki własne				
2.	Przedsięwzięcie	Opracowanie planu modernizacji zieleni miejskiej				
	Jednostki realizujące	UM Starogard Gdański				
	Rodzaj przedsięwzięcia	własne				
	Lata realizacji	2004				
	Koszty w latach 2003 - 2006 (w tys. PLN)	2003	2004	2005	2006	razem
			6			6
	Źródła finansowania	Środki własne				
3.	Przedsięwzięcie	Inwentaryzacja i plan ochrony drzewostanu w mieście Starogard Gd.				
	Jednostki realizujące	UM Starogard Gd.				
	Rodzaj przedsięwzięcia	własne				
	Lata realizacji	2005 - 2006				
	Koszty w latach 2003 - 2006 (w tys. PLN)	2003	2004	2005	2006	razem
				20	30	50
	Źródła finansowania	Środki własne				
Koszty pozainwestycyjne w latach 2003 – 2006 - 61 tys.PLN						
PRZEDSIĘWZIĘCIA INWESTYCYJNE						
1.	Przedsięwzięcie	Wykonywanie nasadzeń izolacyjnych wokół ogrodów działkowych i obiektów uciążliwych dla otoczenia w Starogardzie Gd.				
	Jednostki realizujące	UM Starogard Gd				
	Rodzaj przedsięwzięcia	własne				
	Lata realizacji	2000 - 2010				
	Koszty w latach 2003 - 2006 (w tys. PLN)	2003	2004	2005	2006	razem
		20	20	20	20	80
	Źródła finansowania	Własne				
2.	Przedsięwzięcie	Przygotowanie infrastr. parkowej i rekreacyjnej w Starogardzie Gd.				
	Jednostki realizujące	UM Starogard Gd., STARKOM				
	Rodzaj przedsięwzięcia	własne				
	Lata realizacji	2003 - 2010				
	Koszty w latach 2003 - 2006 (w tys. PLN)	2003	2004	2005	2006	razem
		50	50	50	50	200
	Źródła finansowania	Środki własne, fundusze celowe				
3.	Przedsięwzięcie	Tworzenie nowych terenów zieleni miejskiej spójnej z systemem wodnym miasta Starogard Gdański				
	Jednostki realizujące	UM Starogard Gdański				
	Rodzaj przedsięwzięcia	Własne				
	Lata realizacji	Ciągłe				
	Koszty w latach 2003 - 2006 (w tys. PLN)	2003	2004	2005	2006	razem
		300	300	300	300	1 200
	Źródła finansowania	Środki własne, WFOŚiGW				

Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2003 - 2006 - c.d.

OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU						
PRZEDSIĘWZIĘCIA INWESTYCYJNE						
4.	Przedsięwzięcie	Bieżąca pielęgnacja zieleni miejskiej				
	Jednostki realizujące	UM Starogard Gdański				
	Rodzaj przedsięwzięcia	własne				
	Lata realizacji	ciągłe				
	Koszty w latach 2003 - 2006 (w tys. PLN)	2003	2004	2005	2006	razem
		5	5	5	5	20
	Źródła finansowania	Środki własne				
Koszty inwestycyjne w latach 2003 – 2006		- 1 500 tys.PLN				

3.2. Ochrona lasów

3.2.1. Stan wyjściowy

Wskaźnik lesistości dla miasta Starogard Gdański wynosi ok. 8%.

W związku z realizacją ustawy o zalesianiu w planie zagospodarowania przestrzennego powinny się znaleźć zapisy dot. terenów do zalesień.

3.2.2. Cele średniookresowe i kierunki działań do 2010 roku

Cele:

1. Zachowanie i zwiększanie istniejących zasobów leśnych

Kierunki działań

- Lokalizacja zalesień i zadrzewień w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego
- Systematyczne zalesianie gruntów nieprzydatnych rolniczo (zgodnie z ustawą)

3.2.3. Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2003 -2010

OCHRONA LASÓW						
PRZEDSIĘWZIĘCIA POZAINWESTYCYJNE						
1.	Przedsięwzięcie	Ustalenie lokalizacji zalesień i zadrzewień w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego				
	Jednostki realizujące	UM Starogard Gdański				
	Rodzaj przedsięwzięcia	Własne				
	Lata realizacji	2003 - 2004				
	Koszty w latach 2003 - 2006 (w tys. PLN)	2003	2004	2005	2006	razem
		Brak kosztów dodatkowych				
	Źródła finansowania	-				
Koszty pozainwestycyjne w latach 2003 – 2006		- 0,0 Tys. PLN				

4. JAKOŚĆ ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWO EKOLOGICZNE

4.1. Jakość wód

4.1.1. Stan wyjściowy

Jakość wód powierzchniowych i podziemnych

Przez teren miasta Starogard Gdański przepływa rzeka Wierzyca oraz jej dopływ Kochanka. Obydwie rzeki prowadzą wody pozaklasowe. Głównymi źródłami zanieczyszczeń są:

- Miejska Oczyszczalnia Ścieków Star-Wik
- Zakładowa Oczyszczalnia Ścieków S.Z.F. Polpharma S.A.
- odprowadzenia nieoczyszczonych wód deszczowych,
- zanieczyszczenia z obiektów i terenu Państwowego Stada Ogierów - zrzut do cieku Kochanka,
- nieoczyszczone wody powierzchniowe z terenów zakładów przemysłowych.

Ponadto Wierzyca prowadzi zanieczyszczenia z gmin w jej górnym biegu: Skarszew i Starogardu Gdańskiego oraz gmin powiatu kościerskiego.

Na terenie miasta badania jakości wód podziemnych były prowadzone w dwóch punktach:

- Starogard Gdański, ujęcie Wierzyca – głębokość otworu 77,0 m (kl.II)
- Starogard Gdański, ujęcie Południe - głębokość otworu 56,0 m. (KL. II)

Gospodarka wodno-ściekowa

Starogard Gdański zaopatrywany jest w wodę z dwóch ujęć komunalnych (ujęcie Wierzyca i ujęcie Południe). Woda uzdatniana jest w stacjach uzdatniania wody (Południe i Wierzyca). Ponadto w mieście znajduje się 17 ujęć zakładowych. Siecią wodociągową zaopatrywane jest 99% mieszkańców miasta.

Starogard Gdański jest skanalizowany w 85% a 80% ścieków kierowanych jest na miejską oczyszczalnię, a po oczyszczeniu do rzeki Wierzycy. Ścieki podlegające oczyszczeniu na miejskiej oczyszczalni to w 90% ścieki gospodarczo-bytowe, 10% stanowią ścieki przemysłowe.

Zakłady Farmaceutyczne Polpharma odprowadzają ścieki do własnej oczyszczalni zakładowej, znajdującej się poza granicami administracyjnymi miasta.

4.1.2. Cele średnioterminowe i kierunki działań do 2010 roku

Cele:

1. Zapewnienie odpowiedniej jakości użytkowej wód rzeki Wierzycy
2. Ochrona jakości wód podziemnych

Kierunki działań

- Wprowadzanie odpowiednich zapisów do planów zagospodarowania przestrzennego chroniących obszary szczególnie wrażliwe przed zainwestowaniem
- Budowa i modernizacja sieci wodociągowej
- Budowa, rozbudowa i systematyczna modernizacja sieci kanalizacyjnej
- Likwidacja dzikich podłączeń do kanalizacji deszczowej
- Budowa separatorów na wylotach kanałów deszczowych do Wierzycy

4.1.3. Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2003 – 2006

JAKOŚĆ WÓD						
PRZEDSIĘWZIĘCIA POZAINWESTYCYJNE						
1.	Przedsięwzięcie	Prowadzenie bieżącej rejestracji i kontroli odprowadzania ścieków na terenie miasta, w tym bieżąca identyfikacja właścicieli nielegalnych podłączeń i wydawanie oraz egzekwowanie odpowiednich decyzji administracyjnych				
	Jednostki realizujące	UM Starogard Gd.				
	Rodzaj przedsięwzięcia	własne				
	Lata realizacji	ciągłe				
	Koszty w latach 2003 – 2006 (w tys. PLN)	2003	2004	2005	2006	razem
	Źródła finansowania	b.k.d.	b.k.d.	b.k.d.	b.k.d.	b.k.d.
2.	Przedsięwzięcie	Wprowadzenie zapisów w planie zagospodarowania przestrzennego chroniących obszary szczególnie wrażliwe przed zainwestowaniem i rygorystyczne przestrzeganie tych zapisów.				
	Jednostki realizujące	UM Starogard Gdański				
	Rodzaj przedsięwzięcia	Własne				
	Lata realizacji	2004 - ...				
	Koszty w latach 2003 – 2006 (w tys. PLN)	2003	2004	2005	2006	razem
	Źródła finansowania		b.k.d.	b.k.d.	b.k.d.	b.k.d.
Koszty inwestycyjne w latach 2003 - 2006 - 0,0 tys.PLN						
PRZEDSIĘWZIĘCIA INWESTYCYJNE						
1.	Przedsięwzięcie	Budowa nowych odcinków sieci wodociągowej i wymiana starych w m. Starogard Gd.				
	Jednostki realizujące	PWIK STAR-WIK., UM Starogard Gd.				
	Rodzaj przedsięwzięcia	Własne				
	Lata realizacji	2002 - 2005				
	Koszty w latach 2003 – 2006 (w tys. PLN)	2003	2004	2005	2006	razem
	Źródła finansowania	700	800	500	500	2 500
2.	Przedsięwzięcie	Rozdział sieci ogólnospławnej na deszczową i sanitarną w Starogardzie Gd.				
	Jednostki realizujące	UM Starogard Gd., STAR-WIK				
	Rodzaj przedsięwzięcia	własne				
	Lata realizacji	2004 - 2006				
	Koszty w latach 2003 – 2006 (w tys. PLN)	2003	2004	2005	2006	razem
	Źródła finansowania		600	700	700	2 000
3.	Przedsięwzięcie	Likwidacja dzikich podłączeń do kanalizacji deszczowej (za POŚ) w m. Starogard Gdański				
	Jednostki realizujące	UM Starogard Gd				
	Rodzaj przedsięwzięcia	własne				
	Lata realizacji	ciągłe				
	Koszty w latach 2003 – 2006 (w tys. PLN)	2003	2004	2005	2006	razem
	Źródła finansowania	b.k.d.	b.k.d.	b.k.d.	b.k.d.	b.k.d.
Koszty własne						

Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2003 – 2006 - c.d.

JAKOŚĆ WÓD						
PRZEDSIĘWZIĘCIA INWESTYCYJNE						
4.	Przedsięwzięcie	Budowa seperatorów na wylotach kanałów deszczowych do Wierzycy (zgodnie z POŚ Starogardu Gd.)				
	Jednostki realizujące	UM Starogard Gd. StarWiK				
	Rodzaj przedsięwzięcia	Własne				
	Lata realizacji	2000 - 2006				
	Koszty w latach 2003 – 2006 (w tys. PLN)	2003	2004	2005	2006	razem
		200	200	200	200	800
	Źródła finansowania	Budżet miasta, budżet StarWiK				
5.	Przedsięwzięcie	Budowa suszarni osadów ściekowych w zakładach POLPHARMA S.A				
	Jednostki realizujące	Zakłady POLPHARMA				
	Rodzaj przedsięwzięcia	Własne przedsiębiorstwa				
	Lata realizacji	2002 - 2003				
	Koszty w latach 2003 – 2006 (w tys. PLN)	2003	2004	2005	2006	razem
		5 000				5 000
	Źródła finansowania	Środki własne przedsiębiorstwa				
Koszty inwestycyjne w latach 2003 - 2006 - 10 300 tys. PLN						

4.2. Gospodarka odpadami

Jak już wcześniej powiedziano (rozdz.1.) częścią niniejszego "Programu ochrony środowiska ..." jest "Plan gospodarki odpadami ...", stanowiący osobny dokument.

"Plan gospodarki odpadami na terenie powiatu starogardzkiego" przewiduje wprowadzenie systemowej gospodarki odpadami komunalnymi w układzie powiatu (z uwzględnieniem m.in. Starogardu Gdańskiego), w oparciu o ZUO w Starym Lesie.

Wobec powyższego w niniejszym dokumencie nie zawarto zagadnienia dotyczącego gospodarowania odpadami. Zapisy te znajdują się w "Planie gospodarki odpadami" i powiatowym programie ochrony środowiska.

4.3. Jakość powietrza atmosferycznego

4.3.1. Stan wyjściowy

Stan jakości powietrza na terenie powiatu starogardzkiego był badany jedynie w Starogardzie Gd. Punkt pomiarowy zlokalizowany jest w rynku. Zakres pomiarów obejmuje: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, pył zawieszony, opad pyłu oraz opad kadmu i ołowiu.

Analiza wyników badań wyraźnie wskazuje, że średnioroczne stężenie dwutlenku siarki i pyłu zawieszonego nie przekracza dopuszczalnych norm, natomiast stężenie dwutlenku azotu w 1999 roku wynosiło 125% normy a w 2001 roku ok. 96% .

Głównymi źródłami emisji zanieczyszczeń powietrza w mieście Starogard Gdański są:

- Zakłady Farmaceutyczne "Polpharma" w Starogardzie Gdańskim, w tym Elektrociepłownia funkcjonująca do kwietnia 2002 roku w strukturach Polpharmy
- Fabryka Mebli Okrętowych FAMOS w Starogardzie Gdańskim
- ruch samochodowy
- lokalne kotłownie i paleniska indywidualne ogrzewane węglem

4.3.2. Cel średniokresowy i kierunki działań do 2010 roku

Cel:

Spełnienie wymagań ustawodawstwa UE w zakresie jakości powietrza

Kierunki działań

- Modernizacja i budowa systemów ciepłych celem przyłączenia do sieci c.o. nowych odbiorców
- Zastępowanie węgla w lokalnych kotłowniach i gospodarstwach domowych bardziej ekologicznymi nośnikami ciepła, w tym wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii
- Upowszechnianie przyjaznego środowiska budownictwa (materiały energooszczędne)
- Termomodernizacja budynków w pierwszej kolejności tych gdzie modernizowany jest system ogrzewania
- Budowa obwodnicy miasta
- Bieżąca modernizacja dróg
- Kontynuacja modernizacji taboru komunikacji autobusowej, wymiana pojazdów na bardziej „ekologiczne”
- Egzekwowanie reżimów emisji spalin przez użytkowników pojazdów
- Intensyfikacja ruchu rowerowego, w tym tworzenie układu ścieżek rowerowych
- Wykorzystanie istniejących linii kolejowych dla autobusów szynowych.
- Edukacja ekologiczna mieszkańców nt. proekologicznych zachowań w zakresie korzystania ze środków transportu
- Stymulowanie zakładów do samokontroli poprzez wprowadzanie systemów zarządzania środowiskiem (ISO 14 000) oraz dobrowolnych działań nienormatywnych (np. czystsza produkcja)
- Modernizacja, hermetyzacja i automatyzacja procesów technologicznych
- Wdrażanie nowoczesnych technologii, przyjaznych środowisku (BAT)

4.4.3. Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2003 - 2010

JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO						
PRZEDSIĘWZIĘCIA POZAINWESTYCYJNE						
1.	Przedsięwzięcie	Promowanie budownictwa stosującego materiały energooszczędne				
	Jednostki realizujące	Starostwo powiatowe, UM Starogard Gd.				
	Rodzaj przedsięwzięcia	koordynowane				
	Lata realizacji	ciągłe				
	Koszty w latach 2003 – 2006 (w tys. PLN)	2003	2004	2005	2006	razem
		Brak kosztów dodatkowych				
	Źródła finansowania	-				
2.	Przedsięwzięcie	Upowszechnianie komunikacji zbiorowej i promowanie proekologicznych środków transportu				
	Jednostki realizujące	Starostwo powiatowe, UM Starogard Gd.				
	Rodzaj przedsięwzięcia	Koordynowane				
	Lata realizacji	Ciągłe				
	Koszty w latach 2003 – 2006 (w tys. PLN)	2003	2004	2005	2006	razem
		Brak kosztów dodatkowych				
	Źródła finansowania	-				
Koszty pozainwestycyjne w latach 2003 – 2006				- 0,0 tys. PLN.		

Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2003 - 2010 - c.d.

JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO						
PRZEDSIĘWZIĘCIA INWESTYCYJNE						
1.	Przedsięwzięcie	Dotacje na likwidację indyw. palenisk domowych opalanych węglem				
	Jednostki realizujące	UM Starogard Gd				
	Rodzaj przedsięwzięcia	własne				
	Lata realizacji	ciągłe				
	Koszty w latach 2003 – 2006 (w tys. PLN)	2003	2004	2005	2006	razem
		10	15	15	20	60
	Źródła finansowania	GFOŚiGW				
2.	Przedsięwzięcie	Likwidacja 4 kotłowni lokalnych i podłączenie odbiorców do sieci c.o.				
	Jednostki realizujące	Szpital im. St. Kryżana w Starogardzie Gg.				
	Rodzaj przedsięwzięcia	-				
	Lata realizacji	2003				
	Koszty w latach 2003 – 2006 (w tys. PLN)	2003	2004	2005	2006	razem
		200				200
	Źródła finansowania	Środki własne, kredyt				
3.	Przedsięwzięcie	Modernizacja źródła ciepła w Elektrociepłowni w Starogardzie (El. Polpharmy) wraz z modernizacją sieci ciepłowniczej w mieście (w tym budowa sieci ciepłej PÓLNOC)				
	Jednostki realizujące	UM Starogard Gd., STAR-PEC, POLPHARMA S.A.,				
	Rodzaj przedsięwzięcia	Własne, koordynowane				
	Lata realizacji	2000 - 2006				
	Koszty w latach 2003 – 2006 (w tys. PLN)	2003	2004	2005	2006	razem
		8 800	10 700	13 100	7 500	40 100
	Źródła finansowania	Budżet miasta, NFOŚiGW, WFOŚiGW, STAR-PEC, środki pomocowe				
4.	Przedsięwzięcie	Kontynuacja realizacji programu termomodernizacji i termoregulacji budynków będących w zasobach Spółdzielni Mieszkaniowej „Kociewie” oraz Zarządu Budynkami Mieszkalnymi				
	Jednostki realizujące	UM Starogard Gd., ZEC Star-Pec				
	Rodzaj przedsięwzięcia	gminne				
	Lata realizacji	2003				
	Koszty w latach 2003 – 2006 (w tys. PLN)	2003	2004	2005	2006	razem
						b.d.
	Źródła finansowania	Budżet miasta, budżet ZEC Star-Pec,				
5.	Przedsięwzięcie	Budowa ścieżek rowerowych w M. Starogard Gd.				
	Jednostki realizujące	UM Starogard Gd				
	Rodzaj przedsięwzięcia	własne				
	Lata realizacji	2003				
	Koszty w latach 2003 – 2006 (w tys. PLN)	2003	2004	2005	2006	razem
		80				80
	Źródła finansowania	Środki własne, środki pomocowe				
6.	Przedsięwzięcie	Likwidacja kotłowni węglowej i budowa kotłowni gazowej				
	Jednostki realizujące	Fabryka Wódek Gdańskich				
	Rodzaj przedsięwzięcia	-				
	Lata realizacji	2005				
	Koszty w latach 2003 – 2006 (w tys. PLN)	2003	2004	2005	2006	razem
				4 000		4 000
	Źródła finansowania	kredyt				
Koszty inwestycyjne w latach 2003 – 2006		- 44 440 tys. PLN				

4.5. Hałas

4.5.1. Stan wyjściowy

Zdecydowanie niekorzystnie przedstawia się klimat akustyczny na obszarze Starogardu Gd.. Oszacowano, że ponad 10 % populacji tego miasta jest narażona na ponadnormatywny hałas.

Należy podkreślić, że uciążliwości hałasowe występują nie tylko w porze dziennej, ale coraz częściej w porze nocnej, ze względu na duży ruch tranzytowy.

Średni poziom hałasu dla miasta wyniósł 67,8 dB: równoważny poziom hałasu L_{aeq} wahał się w granicach 41,2 dB do 76,5dB, najwyższy poziom zanotowano w punktach pomiarowych przy ul. Skarszewskiej w pobliżu POLMOSU i przy ul. Owidzkiej przy STAMO, a najniższy poziom L_{aeq} zanotowano w punkcie zlokalizowanym przy ul. Leszczynowej. Dla 89% punktów zostały przekroczone normy dopuszczalnej emisji hałasu.

Hałas przemysłowy pochodzący od instalacji i urządzeń technologicznych jest przeważnie uciążliwy lokalnie, powodując mniejszy dyskomfort akustyczny.

4.4.2. Cel średniookresowy i kierunki działań do 2010 roku

Cel:

Zmniejszenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego w mieście

Kierunki działań

- Monitoring hałasu drogowego w wyznaczonych punktach, dokonanie oceny akustycznej wybranych miejsc.
- Inwentaryzacja miejsc o największym natężeniu ruchu drogowego
- Budowa ekranów akustycznych, zwłaszcza na odcinkach planowanej autostrady, nowych tras obwodnicowych i odcinkach istniejących tras o nadmiernym ruchu
- Wprowadzanie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów odnośnie standardów akustycznych dla poszczególnych terenów
- Preferowanie lokalizacji niskokonfliktowych dla środowiska przy opiniowaniu ocen oddziaływania na środowisko.

4.4.3. Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2003 - 2006

HAŁAS						
PRZEDSIĘWZIĘCIA POZAINWESTYCYJNE						
1.	Przedsięwzięcie	Wprowadzenie zapisów do planów zagospodarowania przestrzennego sprzyjających ograniczeniu zagrożenia środowiska hałasem				
	Jednostki realizujące	UM Starogard Gd.				
	Rodzaj przedsięwzięcia	własne				
	Lata realizacji	2003 - 2004				
	Koszty w latach 2003 – 2006 (w tys. PLN)	2003	2004	2005	2006	razem
	Źródła finansowania	Brak kosztów dodatkowych				
Koszty pozainwestycyjne w latach 2003 – 2006		- 0,0 tys. PLN				

Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2003 - 2006 - c.d.

HAŁAS						
PRZEDSIĘWZIĘCIA INWESTYCYJNE						
1.	Przedsięwzięcie	Systematyczne wprowadzanie pasów wielowarstwowej zieleni izolacyjnej				
	Jednostki realizujące	UM Starogard Gd.				
	Rodzaj przedsięwzięcia	własne				
	Lata realizacji	ciągłe				
	Koszty w latach 2003 – 2006 (w tys. PLN)	2003	2004	2005	2006	razem
		2	2	2	2	8
	Źródła finansowania	Środki własne				
2.	Przedsięwzięcie	Budowa ekranów akustycznych w mieście				
	Jednostki realizujące	UM Starogard Gd.				
	Rodzaj przedsięwzięcia	gminne				
	Lata realizacji	2005 - 2006				
	Koszty w latach 2003 – 2006 (w tys. PLN)	2003	2004	2005	2006	razem
				125	225	350
	Źródła finansowania	Budżet miasta, GFOSiGW				
Koszty inwestycyjne w latach 2003 – 2006		- 358 tys. PLN				

4.5. Awarye przemysłowe

4.5.1. Stan wyjściowy

Na terenie powiatu starogardzkiego problem nadzwyczajnych zagrożeń środowiska wynikających z awarii przemysłowych występuje w mieście Starogard Gdański, gdzie rejestrem potencjalnych sprawców nadzwyczajnych zagrożeń środowiska objęte są Zakłady Farmaceutyczne Polpharma, ze względu na stosowane chemikalia: chlor, kwasy, rozpuszczalniki i inne.

Istotne źródło zagrożenia stanowi również transport kolejowy i drogowy materiałów niebezpiecznych, a szczególnie intensywny w ostatnich latach przewóz paliw płynnych autocysternami. Do dróg o największym ruchu tego typu przewozów WIOŚ w Gdańsku zakwalifikował drogę krajową nr 22, przebiegającą m.in. przez Starogard Gdański,

4.6.2. Cel średniookresowy i kierunki działań do 2010 roku

Cel:

Eliminowanie i zmniejszanie skutków dla mieszkańców i środowiska z tytułu poważnych awarii przemysłowych

Obowiązki związane z awariami przemysłowymi spoczywają głównie na prowadzącym zakład o zwiększonym ryzyku lub o dużym ryzyku wystąpienia awarii oraz na organach Państwowej Straży Pożarnej, a także wojewodzie. Szczegółowy opis obowiązków podaje ustawa Prawo ochrony środowiska.

Kierunki działań:

- Sporządzenie zewnętrznych (gminnych) planów operacyjno-ratowniczych dla terenu otaczającego zakłady farmaceutyczne POLPHARMA w Starogardzie Gd. Plany te leżą w gestii Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej przy współpracy z organami samorządu terytorialnego.
- Wykreowanie właściwych zachowań mieszkańców w sytuacji wystąpienia awarii przemysłowej lub zagrożenia w wyniku transportu materiałów niebezpiecznych.

4.5.3. Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2003 - 2006

AWARIE PRZEMYSŁOWE						
PRZEDSIĘWZIĘCIA POZAINWESTYCYJNE						
1.	Przedsięwzięcie	Opracowanie zewnętrznych planów operacyjno-ratowniczych dla terenu otaczającego zakłady farmaceutyczne POLPHARMA S.A				
	Jednostki realizujące	Komendant Wojewódzki PSP, Prezydent M. Starogard Gd. , Polpharma				
	Rodzaj przedsięwzięcia	koordynowane				
	Lata realizacji	Zgodnie z prawem ochrony środowiska				
	Koszty w latach 2003 - 2006	2003	2004	2005	2006	razem
		b.d.				
	Źródła finansowania	Własne przedsiębiorstwa				
2.	Przedsięwzięcie	Edukacja społeczeństwa w zakresie właściwych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożenia				
	Jednostki realizujące	SP w Starogardzie Gd., UM Starogard Gd., pozarządowe organizacje				
	Rodzaj przedsięwzięcia	koordynowane				
	Lata realizacji	ciągle				
	Koszty w latach 2003 - 2006	2003	2004	2005	2006	razem
		Koszty ujęte w programie powiatowym				
	Źródła finansowania	PFOŚiGW, GFOŚiGW				
Koszty pozainwestycyjne w latach 2003 – 2006 - 0,0 tys.PLN						

5. ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE SUROWCÓW, MATERIAŁÓW, WODY I ENERGII

Stale rosnący udział kosztów pozyskania energii, surowców ze źródeł pierwotnych i wody w kosztach produkcyjnych wpływa niekorzystnie na konkurencyjność gospodarki. Na poziomie zakładu przemysłowego uzyskanie efektów zmniejszania wodochłonności, materiałochłonności i energochłonności jest uzależnione od wprowadzania najlepszej technologii (BAT) oraz skutecznego zarządzania środowiskowego (normy ISO serii 14000, EMAS, programy „Czystej produkcji”, itp.).

5.1. Kształtowanie stosunków wodnych i ochrona przed powodzią

5.1.1. Stan wyjściowy

Starogard Gdański leży w obrębie zlewni rzeki Wdy. Lokalnie w strefie doliny rzeki mogą występować wezbrania wód. Szczególnie w ostatnich latach obserwuje się wzrost ilości podtapianych terenów.

Jedynie w mieście Starogard Gdański brak jest rezerw zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych. Poziom czwartorzędowy eksploatowany jest tam szczególnie intensywnie w celach zaopatrzenia mieszkańców miasta (roczne zużycie wody na cele bytowe w mieście Starogard Gd. za rok 2001 wielokrotnie przewyższało roczne zużycie wody w pozostałych gminach powiatu) oraz przez zakład POLPHARMA. W związku z powyższym występuje lej depresyjny, który lokalnie osiąga kilkanaście metrów.

Wody podziemne są wykorzystywane przede wszystkim do celów bytowo-gospodarczych mieszkańców miasta, a także do celów przemysłowych (POLPHARMA S.A., Fabryka Wódek Gdańskich w Starogardzie Gd., Fabryka Mebli Okrętowych "FAMOS" w Starogardzie Gd.).

5.1.2. Cele średnioterminowe i kierunki działań do 2010 roku

<i>Cel:</i>	<i>Racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych w zlewni Wierzycy</i>
-------------	---

Kierunki działań

- Kontynuacja podjętych działań z zakresu małej retencji, zgodnych z dokumentem „Warunki korzystania z wód dorzecza Wierzycy”
- Bieżąca konserwacja cieków powierzchniowych
- Uwzględnienie w wydawanych pozwoleniach eksploatacyjnych wód podziemnych ograniczeń wynikających z występowania leja depresyjnego w Starogardzie Gdańskim
- Minimalizacja wykorzystania wód podziemnych z ujęć własnych i wody wodociągowej do celów przemysłowych

5.1.3. Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2003 - 2006

KSZTAŁTOWANIE STOSUNKÓW WODNYCH I OCHRONA PRZED POWODZIĄ						
PRZEDSIĘWZIĘCIA INWESTYCYJNE						
1.	Przedsięwzięcie	Bagrowanie koryta rzeki Wierzycy				
	Jednostki realizujące	UM Starogard Gd. StarWik, SP				
	Rodzaj przedsięwzięcia	własne				
	Lata realizacji	2002 - 2006				
	Koszty w latach 2003 - 2006	2003	2004	2005	2006	razem
					300	300
	Źródła finansowania	Środki własne, fundusze pomocowe				
2.	Przedsięwzięcie	Wprowadzenie systemu kontroli zużycia wody (wodomierze)				
	Jednostki realizujące	UM Starogard Gd., Star-WIK				
	Rodzaj przedsięwzięcia	własne				
	Koszty w latach 2003 - 2006	ciągłe				
	Lata realizacji	2003	2004	2005	2006	razem
		b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
	Źródła finansowania	Środki własne użytkowników				
Koszty inwestycyjne w latach 2003 – 2006 - 300,0 tys. PLN						

6. OCENA REALIZACJI PROGRAMU

6.1. Wprowadzenie

"Program ochrony środowiska dla miasta Starogard Gdański na lata 2003 - 2010" będzie wdrażany zgodnie z procedurą zawartą w dokumencie programu powiatowego.

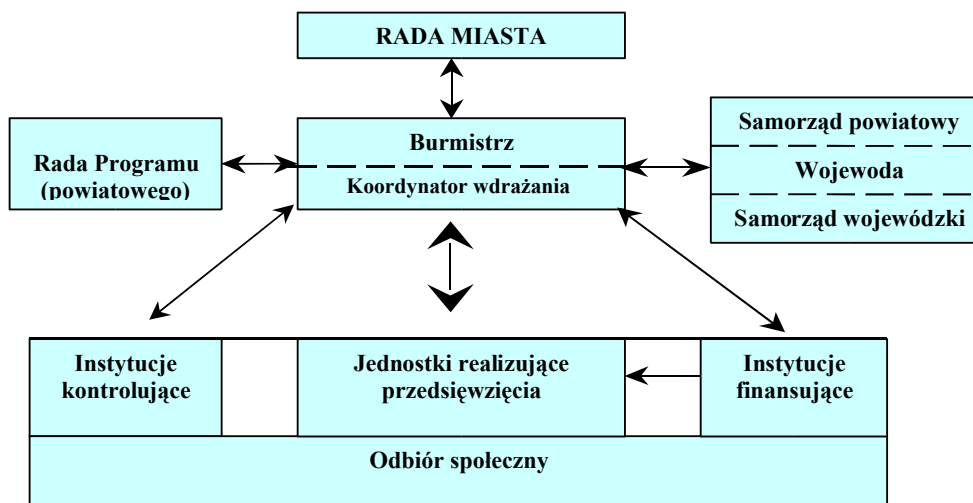
Wykorzystane będą instrumenty wynikające z ustawy Prawo ochrony środowiska, o zagospodarowaniu przestrzennym, o odpadach, prawo wodne, o ochronie przyrody, o Inspekcji Ochrony Środowiska, prawo geologiczne i górnictwo, prawo budowlane.

Instrumenty te również zostały opisane w programie powiatowym. Należy podkreślić, że gmina posiada bardzo istotny instrument kształtowania środowiska, jakim jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

Poniżej zostanie przedstawiona organizacja zarządzania gminnym programem ochrony środowiska w kontekście zarządzania programem powiatowym.

6.2. Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska

Schemat zarządzania Programem przedstawia rycina 6.1.

Główna odpowiedzialność za realizację Programu spoczywa na **Prezydencie Miasta** (poprzez wyznaczonego koordynatora), który co 2 lata składa Radzie Miasta raporty z wykonania Programu. Burmistrz współdziała z organami administracji rządowej szczebla wojewódzkiego, samorządowej szczebla wojewódzkiego i powiatowego, które dysponują instrumentarium wynikającym z ich kompetencji. Wojewoda (oraz podległe mu służby zespolone) i Starosta dysponuje instrumentarium prawnym umożliwiającym reglamentowanie korzystania ze środowiska. Natomiast w dyspozycji Zarządu Województwa znajdują się instrumenty finansowe na realizację zadań programu (poprzez WFOŚiGW w Gdańsku).

Ponadto Prezydent współdziała z instytucjami administracji specjalnej w dyspozycji których znajdują się instrumenty kontroli i monitoringu. Instytucje te kontrolują respektowanie prawa, prowadzą monitoring stanu środowiska (IS, WIOŚ), prowadzą monitoring wód (RZGW).

Prezydent będzie wspierany przez **Radę Programu**, powołaną dla potrzeb wdrażania Programu powiatowego, w składzie której jest przedstawiciel Starogardu Gdańskiego. Propozycja składu Rady Programowej została podana w programie powiatowym.

Ponadto Prezydent wyznacza osobę (pracownika wydziału ochrony środowiska), która będzie uczestniczyła w pracach **Zespołu Realizacji Programu Powiatowego**.

6.3.2 Monitoring wdrażania Programu

Zakres monitoringu

Wdrażanie gminnego programu ochrony środowiska będzie podlegało takiej samej regularnej ocenie jak wdrażanie powiatowego programu. A więc ocena ta będzie dotyczyła:

- stopnia wykonania przedsięwzięć / działań
- stopnia realizacji przyjętych celów
- rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem
- przyczyn tych rozbieżności.

Burmistrz (poprzez koordynatora wdrażania Programu) będzie ocenił co dwa lata stopień wdrożenia Programu i przygotowywał raport z realizacji Programu, przedstawiany Radzie Miasta.

Również w cyklu dwuletnim (w początkowym okresie wdrażania Programu) będzie weryfikowana lista przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w najbliższych czterech latach. Oznacza to, że pod koniec 2004 roku zostanie przygotowana nowa lista przedsięwzięć na lata 2005 - 2008.

W cyklu czteroletnim będzie oceniany stopień realizacji celów średniookresowych (w niniejszym dokumencie obejmujących okres do 2010 r.) Ocena ta będzie bazą do ewentualnej korekty celów i strategii ich realizacji. Taka procedura pozwoli na spełnienie wymagań zapisanych w ustawie "Prawo ochrony środowiska", a dotyczących okresu na jaki jest przyjmowany program ochrony środowiska i systemu raportowania o stanie realizacji programu ochrony środowiska.

- *Ocena postępów we wdrażaniu programu ochrony środowiska, w tym przygotowanie raportu (co dwa lata)*
- *Opracowanie listy przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w kolejnych czterech latach (co dwa lata)*
- *Aktualizacja celów ekologicznych i kierunków działań (co cztery lata)*

Wskaźniki monitorowania efektywności Programu

Podstawą właściwego systemu oceny realizacji Programu jest dobry system sprawozdawczości, oparty na wskaźnikach (miernikach) stanu środowiska i zmiany presji na środowisko, a także na wskaźnikach świadomości społecznej. W programie powiatowym zaproponowano listę wskaźników istotnych w ujęciu całego obszaru powiatu starogardzkiego. Poniżej (tabela 6.1.) proponujemy listę wskaźników istotną dla miasta Starogard Gdański, przyjmując że lista ta nie jest wyczerpująca i będzie sukcesywnie modyfikowana.

Określenie tych wskaźników wymaga posiadania odpowiednich informacji:

- Pochodzących z monitoringu środowiska (grupa A). Informacje te pochodzą głównie z WIOŚ
- Pochodzących z przeprowadzenia odpowiednich badań społecznych (grupa B), np. raz na 4 lata. Badania te powinny być prowadzone przez wyspecjalizowane jednostki badania opinii społecznej. Mierniki społecznych efektów programu są wielkościami wolnozmiennymi. Są wynikiem badań opinii społecznej i specjalistycznych opracowań służących jakościowej ocenie udziału społeczeństwa w działaniach na rzecz poprawy stanu środowiska, a także ocenie odbioru przez społeczeństwo efektów programu przez ilość i jakość interwencji zgłaszanych do Urzędu Miasta, Wojewody, WIOŚ.

W oparciu o analizę wskaźników grupy A i grupy B będzie możliwa ocena efektywności realizacji 'Programu ochrony środowiska' a w oparciu o tą ocenę – aktualizować program.

Tabela 6.1. Wskaźniki monitorowania Programu

Tabela 6.1. Wskaźniki monitorowania Programu			
Lp.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2001 r.	
		Powiat starogardzki	Miasto Starogard Gd.
A. Wskaźniki stanu środowiska i zmiany presji na środowisko			
1.	Jakość wód powierzchniowych; udział wód pozaklasowych (wg oceny ogólnej)	25 %	
2.	Jakość wód podziemnych; udział wód o bardzo dobrej i dobrej jakości (klasa Ia i Ib)	15 %	
3.	Stopień zwodociągowania	88 %	98%
4.	Stopień skanalizowania	22 %	85%
5.	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzane do wód powierzchniowych lub do ziemi	8,2 hm ³	
6.	Długości sieci kanalizacyjnej do sieci wodociągowej	0,15	0,72
7.	Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych	543 Mg /rok	
8.	Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych (bez CO ₂)	2 181 Mg /rok	
9.	Wskaźnik lesistości	41,5 %	8%
10.	Procentowy udział powierzchni terenów objętych ochroną prawną	42,7 %	0%
B. Wskaźniki świadomości społecznej			
11.	Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska wg oceny jakościowej	b.d.	b.d.
12.	Ilość i jakość interwencji (wniosków) zgłaszanych przez mieszkańców	b.d.	b.d.

6.3.3. Harmonogram wdrażania Programu

W tabeli 6.2. przedstawiono harmonogram wdrażania „Programu Ochrony Środowiska ...”. Harmonogram ten ujmuje cyklicznie prowadzone działania opisane wcześniej. Należy jednak zaznaczyć, iż możliwe są modyfikacje tego harmonogramu w zależności od oceny postępów w zakresie osiągania celów i zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych.

Tabela 6.2. Harmonogram wdrażania "Programu ochrony środowiska ..."

Lp.	Zadania	Rok	2002	2003	2004	2005	2006	Itđ.
1.	Program ochrony środowiska dla miasta Starogard Gdański							
	a.Cele do 2010 roku i kierunki działań	Do 2010					Do 2014	
	b.lista przedsięwzięć proponowanych do realizacji w latach 2003 -2006	2003 do 2006			2005-2008		2007 do 2010	
2.	Monitoring							
2.1.	Monitoring stanu środowiska							
2.2.	Monitoring polityki środowiskowej							
	• Mierniki efektywności Programu							
	• Ocena realizacji listy przedsięwzięć							
	• Raporty z realizacji Programu							
	• Ocena realizacji celów do 2010 roku (2014, itd.) i kierunków działań							

6.4. Główne działania w ramach zarządzania Programem

W oparciu o poprzednie paragrafy niniejszego rozdziału w tabeli 6.3. przedstawiono najważniejsze działania w ramach następujących zagadnień: wdrażanie "Programu ochrony środowiska" (koordynacja, weryfikacja celów ekologicznych, strategii ich i listy przedsięwzięć, współpraca z różnymi jednostkami), edukacja i komunikacja ze społeczeństwem (w tym system informacji o środowisku), systemy zarządzania środowiskiem, monitoring stanu środowiska. Dla każdego zagadnienia wskazano instytucje uczestniczące w realizacji wyszczególnionych działań.

Tabela 6.3. Najważniejsze działania w ramach zarządzania środowiskiem

Lp.	Zagadnienie	Główne działania w latach 2002 – 2005	Instytucje
1.	Wdrażanie "Programu ochrony środowiska ..."	– Koordynacja wdrażania "Programu ..." – Współpraca z różnymi jednostkami – Ocena wdrożenia przedsięwzięć (2x, 2004 i 2006) – Ocena realizacji i weryfikacja celów ekologicznych i kierunków działań (1x, 2006) – Raporty o wykonaniu Programu (2x, 2003 i 2005)	Zarząd Powiatu, Samorządy gminne, Inne jednostki wdrażające Program
2.	Edukacja ekologiczna, komunikacja ze społeczeństwem, System informacji o środowisku	– Realizacja ustawy o dostępie do informacji o środow. i jego ochronie oraz ocenach oddziaływania na środowisko – Większe wykorzystanie mediów (prasa, telewizja, internet) w celach informowania społeczeństwa o podejmowanych i planowanych działaniach z zakresu ochrony środowiska, w tym realizacji programu – Stosowanie systemu "krótkich informacji" o środowisku (wydawanie ulotek i broszur informacyjnych) – Szersze włączenie organizacji pozarządowych w proces edukacji ekologicznej i komunikacji ze społeczeństwem	Zarząd Powiatu, Zarządy gmin, Zarząd województwa WIOŚ, Organizacje pozarządowe
3.	Systemy zarządzania środowiskiem	– Wspieranie i promowanie zakładów / instytucji wdrażających system zarządzania środowiskiem	Zarząd Powiatu, UM, Wojewoda
4.	Monitoring stanu środowiska	Zgodnie z wymaganiami ustawowymi Informacje o stanie środowiska w gminie	WIOŚ, WSSE Prezydent

7. ASPEKTY FINANSOWE WDRAŻANIA PROGRAMU

7.1. Wprowadzenie

W niniejszym rozdziale omówiono potencjalne źródła finansowania przedsięwzięć zdefiniowanych w "Programie..." (pr. 7.2.). Koszty wdrażania "Programu ..." zostały określone dla okresu 2003 - 2006 (par. 7.3.). Dla dalszych okresów (po 2006 roku) koszty powinny być szacowane w następnych etapach realizacji Programu, w ramach uściślenia informacji i korygowania działań na podstawie badań monitoringowych.

Koszty wdrożenia przedsięwzięć zdefiniowanych w "Programie ochrony środowiska" dla okresu 2003 - 2006, podane są w cenach III kwartału 2002 roku.

7.2. Źródła finansowania przedsięwzięć na rzecz ochrony środowiska

Specyfiką systemu finansowania ochrony środowiska w Polsce jest to, że większą część wydatków ponoszą samorządy terytorialne, fundusze ekologiczne i przedsiębiorstwa, natomiast udział środków budżetu państwa jest mały.

W poprzednich latach przeciętny udział funduszy ochrony środowiska oraz dopłat do kredytów uruchamianych przez Bank Ochrony Środowiska wynosił około 30% wartości inwestycji. W najbliższych latach rola funduszy ekologicznych (przede wszystkim Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej) powinna polegać na koncentrowaniu środków na wspieranie inwestycji priorytetowych z punktu widzenia integracji z UE. Jednocześnie oczekuje się spadku udziału funduszy ochrony środowiska, ze względu na ogólną poprawę stanu środowiska, a co za tym idzie zmniejszenie wpływów z tytułu opłat i kar ekologicznych. Natomiast oczekuje się większego niż dotychczas zaangażowania środków pomocowych, w tym z funduszy przedakcesyjnych oraz po uzyskaniu członkostwa w UE - funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności (2004 - 2006) .

Inwestycje przewidywane do realizacji w przemyśle (Zakłady Farmaceutyczne POLPHARMA ,itd) będą finansowane ze środków własnych i kredytów komercyjnych oraz uzupełniająco z funduszy ochrony środowiska, pod warunkiem uznania danego zadania za priorytetowe w skali województwa.

Jak wspomniano wcześniej, istotny ciężar finansowania inwestycji w infrastrukturze pozostanie na samorządzie miasta, często poprzez zaciąganie długu w bankach i w międzynarodowych instytucjach finansujących (np. EBOiR).

Omówienie potencjalnych źródeł finansowania przedstawiono w załączniku nr 2 do powiatowego programu ochrony środowiska.

7.3. Koszty realizacji przedsięwzięć w latach 2003 - 2006

W rozdziale 6 niniejszego dokumentu przedstawiono harmonogram wdrożenia „Programu”.

Kalkulacja kosztów przedstawiona poniżej dotyczy wykonania zadań leżących w gestii miasta oraz podmiotów gospodarczych zlokalizowanych w Starogardzie Gdańskim. Zadania te obejmują okres lat 2003 - 2006. W okresie tym przewiduje się działania z zakresu:

- Zarządzania środowiskiem zgodnie z celami i strategią Programu Ochrony Środowiska; koordynacja / zarządzanie, monitoring wdrażania programu, doskonalenie przepływu informacji, edukacja ekologiczna
- Inwestowania w techniczną infrastrukturę ochrony środowiska (zgodnie z listą przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w latach 2003 - 2010, rozdz. 2 do rozdz. 5)
- Szacunkowe koszty wdrażania "Programu ..." w latach 2003 - 2006 przedstawiono w tabeli zbiorczej (tabela 7.1.).

Tabela 7.1. Szacunkowe koszty wdrażania "Programu ochrony środowiska dla miasta Starogard Gdański" w latach 2003 - 2006 (w tys. PLN)

Lp.	Zagadnienie	Koszty w latach 2003-2006 w tys. PLN		
		Pozainwestycyjne	Inwestycyjne	Razem
1.	Zarządzanie Programem	10	-	10
2.	Edukacja ekologiczna	31	24	86
3.	Jakość wód i stosunki wodne	-	10 600	10 600
4.	Gospodarowanie odpadami ²	Koszty ujęte w Planie gospodarki odpadami sumarycznie dla całego powiatu 45 070		
5.	Powietrze atmosferyczne	-	44 440	49 440
6.	Hałas	-	358	358
7.	Przyroda i krajobraz	61	1 500	1 561
Razem w latach 2003 - 2006		102	56 872	65 974

Uwaga: W powyższej kalkulacji nie uwzględniono kosztów infrastruktury drogowej

Prognoza podziału kosztów wg źródeł finansowania

Prognoza struktury finansowania wdrażania "Programu Ochrony Środowiska dla miasta Starogard Gdański" w latach 2003–2006 przedstawia się następująco:

Źródło	Udział	
	%	tys. zł
Środki własne gminy	28	15 952
Fundusze ekologiczne	30	17 092
Budżet państwa	5	2 848
Środki pomocowe UE	14	7 976
Środki własne podmiotów gospodarczych	23	13 104
RAZEM	100	57 005

² Zgodnie z Planem gospodarki odpadami